

نخستین همایش

نقش حمل و نقل چندوجهی  
در تجارت ملی و بین‌المللی

1<sup>st</sup> Seminar on the role of  
multimodal transport in  
national and international trade

تهران- ایران ۱۳۹۱  
Tehran, Iran 2 July 2012

مقاله پاورپوینت ارائه

شده در همایش



محورهای همایش

نقش شبکه‌های پستگردانه بنادر در توسعه ترابری  
مراکز و روش‌های بهره‌سازی حمل و نقل چندوجهی و بین‌المللی  
بازارها و موقعیت‌های آبروی حمل و نقل چندوجهی و بین‌المللی در ایران  
دایره‌های حمل و نقل ترابری در سیاست‌گذاری‌های کلان حمل و نقل کشور  
نقشه‌های حمل و نقل بیرون مرزهای و نقش آنها در توسعه حمل و نقل بین‌المللی  
نقش فناوری‌های نوین در توسعه حمل و نقل چندوجهی و بین‌المللی



# نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی جاده ای کالا و توجیه اقتصادی



حمزه علی بخشی  
مدیر ارشد حمل و نقل  
تابستان - ۱۳۹۱



❖ بخش حمل و نقل کالای جاده ای شامل : جابجایی ۵۰۰ میلیون تن کالا در سال ، در قالب ۲۶ میلیون سفر رسمی با بارنامه ، توسط ۳۵۰ هزار دستگاه ناوگان باری با ظرفیت بار پذیری بالای ۵/۳تن ، ۵۵۰ هزار راننده و راهبری ۴۱۰۰ شرکت و موسسه حمل و نقل است .



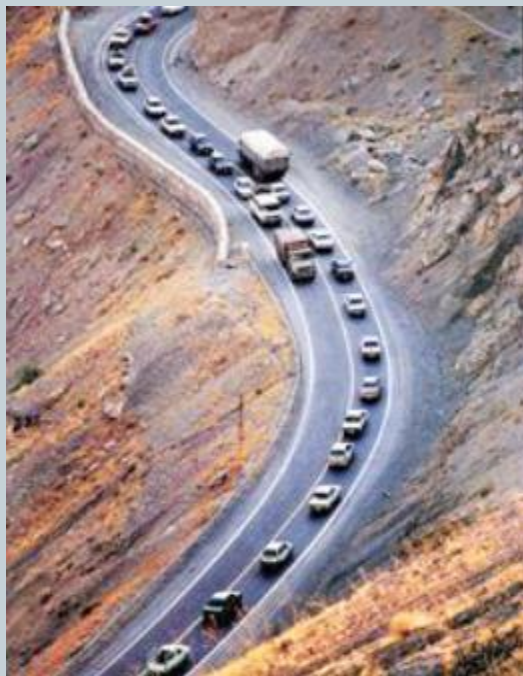
❖ نیروی محرکه سیستمهای حمل و نقل در حال حاضر عمدتاً از سوختهای فسیلی تجدید ناپذیر تامین میشود . مطالعات آژانسهای بین المللی انرژی نشان میدهد که تا سال ۲۰۲۰ بخش حمل و نقل بعنوان عمده ترین مصرف کننده انرژی حتی از بخش صنعت نیز پیشی میگیرد

❖ انرژی و حمل و نقل دو بخش زیر بنایی بسیار مهم در اقتصاد و توسعه هر کشوری محسوب میشود و سیاست گذاری در زمینه انرژی و صرفه جویی در آن یکی از مباحث اصلی برنامه ریزان و سیاستمداران اقتصادی در دنیاست.



❖ بخش حمل و نقل جاده ای طی دو دهه گذشته از یک عقب ماندگی تاریخی در "جذب سرمایه گذاری و نوسازی ناوگان" رنج میبرد بطوریکه هم اکنون ناوگان فعال در حمل و نقل جاده ای کالا ، به دلیل فرسودگی بیش از حد انتظار با حداقل بازدهی اقتصادی در جاده های کشور فعالیت می نمایند .

❖ به دلیل موقعیت جغرافیایی و دسترسی به آبهای آزاد ، جمهوری اسلامی ایران از موقعیت ویژه ای در حمل و نقل منطقه برخوردار است . ولی متأسفانه طی دو دهه اخیر به اقتصادی بودن حمل و نقل و نقش آن در توسعه یافتگی کشور کمتر توجه شده است .



❖ طی سالهای اخیر به تجهیز زیرساختهای حمل و نقل توجه شده و جاده ها در حد قابل قبولی در حال توسعه و ساخت هستند ، لکن همگام با ساخت و ساز در زیربنای حمل و نقل ، به **نوسازی و به روز کردن ناوگان** توجه کافی نشده و از فرسودگی و فرتوتی مزمونی رنج میبرد . این در حالی است که طبق آمار موجود بیش از ۸۵٪ بار کشور توسط حمل و نقل جاده ای جابجا میشود .

# حمل و نقل جاده ای کالا و فرسودگی ناوگان



۱- از مجموع ۳۵۰/۰۰۰ دستگاه ناوگان باری بخش عمده ای از این ناوگان فرسوده بالای ۲۵ سال می باشد.

۲- طرحهای نوسازی از نیمه دوم دهه ۷۰ آغاز شده، با توجه به تعداد زیاد ناوگان فرسوده ، اثرات قابل ملاحظه و مشاهده ای وجود ندارد.

۳-نوسازی ناوگان فرسوده و ساماندهی و سازماندهی مجدد و مناسب آن ، ضروریست.

۴- نوسازی ناوگان ، اگرچه زمان بر و مستلزم صرف منابع جدید می باشد، به شرطی که ارتقاء فن آوری و بهینه سازی مصرف انرژی بخوبی لحاظ شده و تمامی هزینه های جانبی در بخش محاسبه و در جهت واقعی کردن قیمت حمل ملحوظ گردد، یقیناً اقتصادی و مورد استقبال شاغلین و متصدیان بخش قرار می گیرد.



# عوارض ناشی از بالا بودن سن ناوگان باری در کشور



الف)- افزایش تصادفات جاده ای (سالانه ۲۳ هزار کشته و ۳۰۰ هزار مجروح)

ب)- افزایش مصرف سوخت

ج- افزایش آلودگی های زیست محیطی

د- افزایش زمان سفر

ه- ایجاد آلودگی های صوتی

و- کاهش ضریب اطمینان حمل بار

## آمارها چه میگویند؟



بر اساس سالنامه آماری سازمان راهداری در سال ۱۳۸۹ ، تعداد ناوگان باری کشور ۳۰۶/۰۰۰ دستگاه (درسال ۱۳۹۰ - ۳۵۰/۰۰۰ دستگاه )

- انواع بنز ۱۱۷/۵۰۰ دستگاه
- انواع ولوو " ۵۵/۵۰۰
- ایسوزو " ۱۸/۵۰۰
- ماک " ۱۲/۰۰۰

در رده های بعدی هوو - دنگ فنگ - اسکانیا - هیوندا و... قرار دارند. براساس گزارش ستاد سوخت کشور و مصاحبه های مسئولین ارشد سازمان راهداری ، بیش از ۱۹۵ هزار دستگاه و در سالنامه آماری سازمان نیز ۱۲۰ هزار دستگاه فرسوده اعلام شده است .

## موانع و مشکلات اجرایی نوسازی



- ۱- واقعیت‌های عملکردی و مکانیزم اجرایی نوسازی وضع را تا کنون به گونه ای رقم زد که تشکلهای صنفی و شاغلین بخش بدون هیچ امکان تأثیر گذاری بر آن ، صرفاً نظاره گر روند غیر اصولی نوسازی در کشور بوده که تا کنون اجرا شده یا در حال اجراست.
- ۲- همه دستگاههای درگیر خود را متولی نوسازی در کشور میدانند و این یک تهدید بزرگ است
- ۳- اینکه بیش از ۹۰٪ از فعالیتهای حمل و نقل جاده ای را بخش خصوصی مدیریت می کند ، لزوماً هر گونه طرحهای مربوط به نوسازی باید مورد تأیید آنان نیز قرار گیرد.
- ۴- با شرایط موجود ، امکان ایجاد اندوخته ای که توسط آن ، صاحب کامیون فرسوده بتواند اقدام به نوسازی بنماید ، وجود ندارد و این ، کار را بسیار مشکل کرده است.

## سایر مشکلات نوسازی



- ۱- گرانی و قیمت بالای ناوگان نو
- ۲- نرخ بالای تسهیلات اعطایی (حداقل ۱۴٪)
- ۳- ناچیز بودن یارانه های نقدی ، کمکهای بلا عوض و ارزش اسقاط در مقایسه با میزان کار کرد و درآمد ناوگان فرسوده
- ۴- نبود اعتبارات کافی برای نوسازی در حجم انبوه
- ۵- نبود وجوه اداره شده برای کاهش نرخ بهره تسهیلات

## حمایت های دولتی



با توجه به نقش و سهم بالای دولت در این مهم و توجیحات اقتصادی مورد اشاره در نوسازی ، با تصویب بسته های حمایتی خاص و نگاه ویژه به این مهم ، و اجرای کامل قانون توسعه حمل و نقل عمومی و تأمین اعتبار سالیانه مصرح در قانون و از محلهای صرفه جویی مصرف سوخت ، صرفه جویی هایی ناشی از اجرای طرح هدفمندی حاملهای انرژی و تأمین اعتبارات از محل صندوق توسعه ملی می توان اقدام به نوسازی نمود.

# مرکز ملی نوسازی ناوگان در کشور با مدیریت بخش خصوصی



- برای مطالعه و برنامه ریزی ، سازماندهی و نظارت مستمر بر فعالیتهای توسعه و نوسازی ناوگان
- ایجاد هماهنگی بین دستگاهی مرتبط با توسعه و نوسازی
- تصدی نمایندگی حاکمیت ( عامل چهارم) نیابت یا وکالت در نوسازی
- پیگیری تامین تسهیلات و منابع مالی مورد نیاز توسعه و نوسازی
- انجام عملیات اجرایی به صورت متمرکز و توسعه خوشه های برنامه ریزی شده
- تدوین برنامه های سامانه نوسازی و خروج ناوگان فرسوده و شرایط خرید و واگذاری ناوگان به متقاضیان
- پیگیری ، تامین و عرضه ناوگان استاندارد و مورد نیاز کشور
- تامین ، تدارک و مدیریت دبیرخانه دائمی ( مرکز ملی نوسازی)
- تهیه ، پیشنهاد و اصلاح دستورالعملها و آیین نامه ها ، مقررات و رویه های مورد نیاز

## راهکارهای اجرایی



با عنایت به اینکه متوسط سن ناوگان حمل و نقل جاده ای در کشورهای توسعه یافته کمتر از ۵ سال ، در کشورهای در حال توسعه کمتر از ۱۰ سال و در کشور ما در وضع موجود به مراتب بیشتر از اینهاست. طرح نوسازی در دو فاز :

- الف - ضربتی و کوتاه مدت صرفاً براساس تکلیف قانونی و ضرورت انجام
- ب - بلند مدت و دائمی از منظر صرفه جوییهای عمومی و اصلاح ساختار براساس راهکارهای اجرایی ذیل شروع گردد :



- تمامی طرحهای موجود نوسازی با توجه به عدم کارسازی و تاثیرگذاری موثر متوقف گردیده و در قالب طرحی نو و حمایت همه جانبه دولت و حضور بخشهای خصوصی با سرعت مناسب آغاز گردد
- هماهنگی همه نهادها درگیر ، به جهت جلوگیری از زیانهای روز افزون ( دنیا به تلاطم افتاده ) ، ادامه روند فعلی طرحهای نوسازی متوقف و تولید و واردات برای فروش در قبال جمع آوری ناوگان فرسوده صرفاً صورت پذیرد .
- تسهیلات نوسازی تا سقف ۸۰٪ قیمت ناوگان نو و بهره تک رقمی به متقاضیان نوسازی پرداخت شود .
- نوع ناوگان مورد نیاز و قیمت تمام شده ، زمان و چگونگی توزیع ناوگان نو و نحوه اسقاط ناوگان فرسوده در " کار گروه نوسازی در مرکز ملی نوسازی پیشنهادی " تعیین گردد .





- سازمانهای متولی از جمله سازمان راهداری برای ترغیب متقاضیان به نوسازی ، به شرکتهای متقاضی در قبال خرید حداقل ۳۰ دستگاه برای شرکتهای معمولی و حداکثر ۱۰۰ دستگاه برای شرکتهای توانمند ، حوزه فعالیت آنها را سراسری و اجازه فعالیت توامان داخلی و بین المللی اعطا نماید .
- قوانین راهنمایی و رانندگی در خصوص تردد ناوگان نو و فرسوده از نظر میزان ، سرعت و زمان ، مورد بازنگری قرار گرفته و اصلاح گردد .
- معاینه فنی ناوگان حمل و نقل عمومی باری جدی گرفته شود و از تردد ناوگان فرسوده بدون داشتن کارت ( برچسب ) معاینه فنی جلوگیری بعمل آید .
- برای ناوگان فرسوده ، محدودیت تردد ، فعالیت و محدودیت زمان در نظر گرفته شود . از تردد آنان در محورهای پر ترافیک کشور جلوگیری و برای تردد منتهی به شهرهای پر جمعیت محدودیت قائل شوند .

# توجیه اقتصادی ، در آمدی و سود آوری برای مجریان طرح



- در آمد حاصل از محل خرید انبوه و تخفیف قیمت
- در آمد فروش ناوگان نو ( تولیدی داخلی و یا وارداتی ) به متقاضیان
- درآمد حاصل از کارگزاری برای متقاضیان نوسازی
- در آمد حاصل از محل اسقاط و فرایند بازیافت
- درآمد حاصل از محل بیمه شخص ثالث و بدنه ناوگان نو به متقاضیان
- درآمد حاصل از محل تامین قطعات ، GPS و.....
- درآمد حاصل از انجام اقدامات برای تخفیفات گمرکی
- درآمد حاصل از ارائه خدمات پایانه ای ، تعمیرگاهی و .....
- در آمد حاصل از انعقاد قراردادهای تحت پوشش و دریافت کمیسیون صدور بارنامه

## خدایا چنان کن سرانجام کار

## تو خوشنود باشی و ما رستگار



امید است بدون هیچ اتلاف وقتی ، نوسازی ناوگان بدور از هرگونه  
مصلحت اندیشی حاشیه ای و با در نظر گرفتن مصالح عمومی و  
بررسیهای کارشناسی دقیق شروع و به سرانجام مقصود برسد . انشاءا...

